

2023 GAZİANTEP-KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLERİN TÜRK EĞİTİM POLİTİKA UYGULAMALARINA ETKİSİ

Ebru EREN¹

Makale Bilgisi	Özet
Makale Türü: Editöre Mektup	Depremler, insanlık tarihi boyunca toplumsal yaşamı doğrudan etkilemiştir. 06 Şubat 2023 tarihinde, ilk olarak (04:17, 7.7) Gaziantep'in Şehitkamil ilçesi ve daha sonra (13:24, 7.6) Kahramanmaraş'ın Ekinözü ilçesinde iki büyük deprem meydana gelmiştir. Dünya Sağlık Örgütü bu depremleri "üçüncü seviye acil durum" olarak değerlendirmiştir. Türkiye Cumhuriyeti ise depremlerden etkilenen on ilde (ayr. Malatya, Diyarbakır, Kilis, Şanlıurfa, Adıyaman, Hatay, Osmaniye ve Adana) üç ay süresince olağanüstü hal ilan etmiştir. En güncel verilere göre (AFAD, 12.02.2023), 29.605 kişi hayatını kaybetmiş, 80.278 kişi yaralanmış ve ismi geçen şehirler yıkıma uğramıştır. 2023 Gaziantep-Kahramanmaraş merkezli depremlerin zorunlu kıldığı toplumsal düzene uygun olarak arama-kurtarma, güvenlik, beslenme, barınma, ulaşım gibi temel konularda afet ve acil durum yönetimi devreye girmiştir. Öncelikli olmasa da, eğitim sistemi bu düzenden etkilenen konulardan biri olmuştur: Eğitim politikalarının etkili bir sosyal devlet politikası olarak belirlenerek uygulanmalıdır. Bu editöre mektupta, depremlerin Türk eğitim politikalarına etkisine dikkatleri ivedilik ile çekmek üzere, Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulunun ilk düzenlemeleri üzerinde durulacaktır. "Yeni Tip Koronavirüs"ün Türk eğitim politikaları uygulamalarına etkisi" konulu ülke için öncü çalışmamız doğrultusunda, pre/post-pandemi dönemlerinde eğitim politika uygulamaları karşılaştırılacaktır.
Makale Geçmişi: Başvuru 13.02.2023 Kabul 09.05.2023	
Anahtar Kelimeler: Eğitim Politikası, Deprem, Yükseköğretim Kurulu, Milli Eğitim Bakanlığı, İlk Düzenleme, Türkiye	

THE IMPACT OF 2023 GAZİANTEP-KAHRAMANMARAŞ CENTERED EARTHQUAKES ON TURKISH EDUCATION POLICY PRACTICES

Article Information	Abstract
Article Type: Letter to Editor	Earthquakes have directly affected social life throughout human history. On February 6, 2023, two major earthquakes occurred, firstly (04:17, 7.7) in Gaziantep's Şehitkamil district and then (13:24, 7.6) in Kahramanmaraş's Ekinözü district. The World Health Organization has evaluated these earthquakes as "grade three emergencies". The Republic of Turkey, on the other hand, declared a state of emergency for three months in ten provinces affected by earthquakes (... Malatya, Diyarbakır, Kilis, Şanlıurfa, Adıyaman, Hatay, Osmaniye and Adana). According to the most recent data (AFAD, February 12, 2023), 29,605 people died, 80,278 people are injured and the cities mentioned are destroyed. In accordance with the social order necessitated by the 2023 Gaziantep-Kahramanmaraş-centered earthquakes, disaster and emergency management has come into play in basic issues such as search and rescue, security, nutrition, shelter, transportation. Although not a priority, the education system has been one of the issues affected by this order: Education policies should be determined and applied as an effective social state policy. In this letter to editor, the first regulations of the Ministry of National Education and the Council of Higher Education will be emphasized to draw attention to the impact of earthquakes on Turkish education policies. In line with our pioneering study on the "The impact of the new type Coronavirus on Turkish education policy practices", all of these education policy practices will be compared in pre/post-pandemic periods.
Article History: Received 13.02.2023 Accepted 09.05.2023	
Keywords: Education Policy, Earthquake, Council of Higher Education, Ministry of National Education, First Regulation, Türkiye	

Kaynakça Gösterimi: Eren, E. (2023). 2023 Gaziantep-Kahramanmaraş merkezli depremlerin Türk eğitim politika uygulamalarına etkisi (Editöre Mektup). *Eğitim Yönetimi & Politikaları Dergisi*, 4(1), 1-4

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Yeditepe Üniversitesi, ebru.eren@yeditepe.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3482-0504

Sayın Editör,

TÜBİTAK ULAKBİM çatısı altında, Türkiye’de yayımlayan tüm bilimsel hakemli dergileri elektronik bir ortamda sunan Dergipark’ta yer alan *Eğitim Yönetimi ve Politikaları Dergisi* adlı derginiz, isminde de anlaşılacağı üzere eğitim yönetimi kapsamında eğitim politikaları konusunu doğrudan odağında bulundurmaktadır. Bu özelliği ile Dergipark’ta yer alan tüm bilimsel hakemli dergilerden farklılaşarak eğitim politikaları başlıklı tek bilimsel hakemli dergidir. Elbette editöre mektubu size hitaben yazmamın nedeni budur. *Eğitim Yönetimi ve Politikaları Dergisi* adlı derginizin gelecek sayısında ve daha öncesinde “kabul edilmiş makaleler” sekmesinde yayımlanmak üzere, derginizin odağı olan eğitim politikaları konusunu 2023 Gaziantep-Kahramanmaraş merkezli depremler bağlamında incelemek isterim. Size yazdığım bu mektubumda, ismi geçen depremlerin Türk eğitim politika uygulamalarına etkisine dikkatleri ivedilik ile çekmek üzere, Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulunun eğitim politikalarında ilk düzenlemeleri ele almak isterim.

Bildiğiniz gibi, eğitim ile siyaset arasında bir bağlantı vardır: “İdeolojik bir aygıt” olarak nitelendirilen eğitim politikaları, devletin egemenliğini sürdüreceği şekilde belirlenerek uygulanmaktadır (Althusser, 2010). Eğitim, devlet ile toplum arasında bir nevi köprü görevi görmektedir (Wiborg, 2000). “Eğitim politikaları” kavramı, belirli bir eğitim sistemi içinde, zamanında öğrenilmiş olan toplumsal kalıplar ile bireyleri yetiştirmek, istenilen zihinsel ve kültürel özellikler ile bireylerin donanmasını sağlamak ve ülkede kabul görmüş olan eğitim anlayışına göre toplumu şekillendirmek amacı ile başvuru tüm siyasi ilkeleri, siyasi kararları ve siyasi adımları içermektedir (Eren, 2018). Bu politikalar “siyasi söylem” niteliğinde olup (Charaudeau, 2002), içinde bulunduğu zamansal ve mekansal değişime uyum sağlayabildiği sürece sosyal devlet politikası olarak kabul edilmektedir. Biyolojik ve jeolojik süreçlere de bağlı olarak, eğitim politikaları toplumsal yaşamın acil ihtiyaçları doğrultusunda belirlenmelidir ve “biyopolitik” bir dönüşümden geçerek uygulanmalıdır (Foucault, 2004).

Bu durumda, jeolojik süreçlere deprem örneğini verebilirim. Hiç kuşkusuz deprem, insanlık tarihi boyunca toplumsal yaşamı doğrudan etkilemiştir. Bildiğiniz gibi 06 Şubat 2023 tarihinde, Türkiye’de ilk olarak (04:17, 7.7) Gaziantep’in Şehitkamil ilçesi ve daha sonra (13:24, 7.6) Kahramanmaraş’ın Ekinözü ilçesinde iki büyük deprem meydana gelmiştir (Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi, 2023a/b). Dünya Sağlık Örgütü (2023), bu depremleri “üçüncü seviye acil durum” olarak ilan etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti ise depremlerden etkilenen on ilde (ayrıca Malatya, Diyarbakır, Kilis, Şanlıurfa, Adıyaman, Hatay, Osmaniye ve Adana) üç ay süresince olağanüstü hal ve yedi gün süre ile milli yas ilan etmiştir. 29.605 kişi hayatını kaybetmiş, 80.278 kişi yaralanmış ve ismi geçen şehirler yıkıma uğramıştır (AFAD, 12.02.2023). Gaziantep-Kahramanmaraş merkezli depremlerin zorunlu kıldığı toplumsal düzene uygun olarak arama-kurtarma, güvenlik, beslenme, barınma, ulaşım gibi “biyopolitik” konularda afet ve acil durum yönetimi devreye girmiştir. Aşağıda alıntısını yaptığım siyasi söylemlerde de görülebileceği gibi, eğitim politikaları bu yeni düzenden etkilenen konulardan biri olmuştur.

Türkiye’de ilk-orta eğitim kademesinin yönetiminden sorumlu olan Milli Eğitim Bakanlığı (2023), ülkenin karşılaştığı jeolojik sürece bağlı olarak eğitim politikaları uygulamalarında yeni düzenlemelere gitmiştir: Deprem bölgesinde yürütülen çalışmaların koordinasyonu için bir kriz masası oluşturularak, bu kademedeki 13 Şubat 2023 tarihine kadar eğitim-öğretime ara verilmiştir (MEB, 06.02.2023). ÖSYM’nin düzenlediği e-sınavların ertelendiği ve sınavlarda ikinci dönem konularının dahil olmayacağı duyurulur iken (MEB, 10.02.2023), deprem bölgesinde bulunan on ilde eğitim-öğretime ilk olarak 20 Şubat 2023 tarihine (MEB, 07.02.2023) ve daha sonra 01 Mart 2023 tarihine (MEB, 12.02.2023) kadar ara verilmiştir. İkinci dönemde devam zorunluluğu aranmayacağı açıklanmıştır (MEB, 10.02.2023). Deprem bölgesine yönelik olarak meslek ve teknik liselerinde soba, ekme ve tekstil (MEB, 10-11.02.2023), ar-ge lisesinde ise teleskobik aydınlatma kulesi (MEB, 11.02.2023) üretimi yapıldığı duyurularak, tıpkı Yeni Tip Koronavirüs’ün pre-pandemi döneminde olduğu gibi Türkiye’de üretim temelli mesleki eğitime dönüş yapıldığını bir kez daha hatırlatmak isterim (Eren, 2020a).

Yükseköğretim Kurulu, depremler sonucu ortaya çıkan toplumsal yaşamın acil ihtiyaçları doğrultusunda ve Milli Eğitim Bakanlığının eğitim politika uygulamaları ile bütünlük içinde yeni düzenlemelere gitmiştir: Yükseköğretim düzeyinde, ilk olarak deprem bölgesinde (YÖK, 06.02.2023) ve ardından tüm ülke genelinde (YÖK, 09.02.2023) eğitim-öğretime ara verilmiştir. Deprem bölgesindeki üniversitelerin depremlere tahsis edildiği açıklanmıştır (YÖK, 07.02.2023). Son basın açıklamasında (YÖK, 11.02.2023) ise ülke genelinde 2022-2023 Bahar Döneminde uzaktan eğitime geçileceği duyurulmuştur: Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü yurtlarının depremlere tahsis edilmesi amaçlanmıştır. Tıp, diş hekimliği gibi öğretim programları ve staj kapsamında eğitim politika kararlarının alınacağı da eklenmiştir: Uygulamalı bilim yüz yüze eğitim ile verilmelidir. Bu noktada, Yükseköğretim Kurulu eğitim politika uygulamalarının öncelikli olarak ülkenin içinde bulunduğu jeolojik sürece odaklandığı söylemek yanlış olmayacaktır. Ancak Türkiye’de afet ve acil durum yönetimine yönelik olan bu politika uygulamaları, sosyal devlet politikaları ile ne ölçüde örtüşmektedir? Burada sorgulanması gereken nokta, ülkede uzaktan eğitime erişimde öğrencilerin fırsat eşitliği durumu başta olmak üzere uzaktan eğitim altyapısı, içeriği, işleyişi ve süresi olduğunu tekrar vurgulamak isterim (Eren, 2020a).

Türkiye’de görülmüş ilk Covid-19 vakasının 10 Mart 2020 tarihinde açıklanmasının hemen ardından 08 Nisan 2020’de Yükseköğretim Dergisine iletmem ile yayımlanan (a) “Yeni Tip Koronavirüs’ün Türk eğitim politikaları uygulamalarına etkisi” konulu ülke için öncü makalem doğrultusunda, size yazdığım bu mektubumda (b) “06 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Gaziantep-Kahramanmaraş merkezli depremlerin Türk eğitim politika

uygulamalarına etkisi” konusunun temel çerçevesini ivedilik ile burada çizmek isterim. Elbette Türkiye’de (a) pre-pandemi ile (b) post-pandemi dönemlerinde devreye giren eğitim politika uygulamaları birbirleri ile benzerlik göstermektedir: Eğitim-öğretime bir süreliğine ara verme, uzaktan eğitim çağına geçiş ve üretim temelli mesleki eğitime dönüş (Eren, 2020a) bu uygulamaların en somut benzerlikleridir. (a) Pre-pandemi döneminde eğitim politika uygulamaları bulaş riski (aşısızlık) nedeni ile sosyal izolasyon temelli olarak belirlenerek uzaktan eğitime geçilmişken, (b) post-pandemi döneminde böyle bir gereklilik kalmamıştır. Sosyal izolasyon yerine, depremler sonucu ortaya çıkan toplumsal ihtiyaçlar göz önünde bulundurulduğunda birlik ve dayanışma gerekmektedir. Her ne kadar eğitim politikaları ideolojik bir aygıt olsa da eğitimin en başta toplumsal işlevi unutulmayarak bu yönde yeni düzenlemelere gidilmesi gerektiğini yinelemek isterim: Bu olağanüstü süreçte eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi (Eren, 2020b) de özellikle kampüs yaşamında bir yüz yüze eğitim ile desteklenmelidir.

İstanbul, 13 Şubat 2023

KAYNAKLAR

- Afet ve Acil Durum Başkanlığı - AFAD (2023). *Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler hk. basın bülteni* - 29. 12 Şubat 2023 tarihinde <<https://www.afad.gov.tr/duyurular>> adresinden erişildi.
- Althusser, L. (2010). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları* (A. Tümertekin Çev.). İthaki Yayınları.
- Boğaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi (2023b). *06 Şubat 2023 Ekinözü Kahramanmaraş depremi basın bülteni*. 11 Şubat 2023 tarihinde <<http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/06-subat-2023-ml7-5-ekinozu-kahramanmaraş-depremi/>> adresinden erişildi.
- Boğaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi (2023a). *06 Şubat 2023 Sofalaca Şehitkamil Gaziantep depremi. basın bülteni*. 11 Şubat 2023 tarihinde <<http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/06-subat-2023-ml7-4-sofalaca-sehitkamil-gaziantep-depremi/>> adresinden erişildi.
- Charaudeau, P. (2002). *A quoi sert d'analyse le discours politique ?*. Analisi Del Discur Politic.
- Dünya Sağlık Örgütü (2023). *Earthquake: Türkiye and the Syrian Arab Republic 2023*. 11 Şubat 2023 tarihinde <<https://www.who.int/emergencies/situations/Earthquake-Türkiye-Syria>> adresinden erişildi.
- Eren, E. (2020a). Yeni Tip Koronavirüs'ün Türk eğitim politikaları uygulamalarına etkisi: Milli Eğitim Bakanlığının ve Yükseköğretim Kurulunun yeni düzenlemeleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(2), 153–162. <https://doi.org/10.2399/yod.20.716645>
- Eren, E. (2020b). 1960 sonrası Türk eğitim politikalarında eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi. *Mülkiye Dergisi*, 44(3), 679-710.
- Eren, E. (2018). Ulus devletlerde toplumsal, kültürel ve siyasi bir etmen olarak kimlik algısı: Türkiye bağlamında ulusal kimlik merkezli dil ve eğitim politikaları. *Turkish Studies Economics, Finance and Politics*, 13(22), 225-237.
- Foucault, M. (2004). *The birth of biopolitics*. Macmillan.
- Milli Eğitim Bakanlığı - MEB (2023). *Gaziantep-Kahramanmaraş merkezli depremler haberler* 06.02.2023-12.02.2023. 12 Şubat 2023 tarihinde <https://www.meb.gov.tr/meb_haberindex.php?dil=tr> adresinden erişildi.
- Wiborg, S. (2000). Political and cultural nationalism in education: The ideas of Rousseau and Herder concerning national education. *Comparative Education, Nigel Grant Festschrift*, 36(2), 235-243.
- Yükseköğretim Kurulu - YÖK (2023). *Gaziantep-Kahramanmaraş merkezli depremler haberler* 06.02.2023-12.02.2023. 12 Şubat 2023 tarihinde <<https://www.yok.gov.tr/TumHaberler>> adresinden erişildi.